

GEZGİN SATIĞI PROBLEMİ (GSP)

En kısa yolu bulmak bazen, en zor yolculuktur.

PROBLEMİN TANIMI

Bir satıcının elinde ziyaret etmesi gereken bir şehir listesi vardır. Satıcıdan beklenen:

- 1 Her şehre TAM OLARAK BİR KEZ uğramalıdır.
- 2 Başladığı şehre GERİ DÖNMELİDİR.
- 3 Tüm yolculuğu MÜMKÜN OLAN EN KISA MESAFEDA (veya en düşük maliyetle) tamamlamalıdır.

NEDEN BU KADAR ZOR?

Bu problem ÇÖZÜLMESİ ÇOK ZOR sınıfına girer. Yani şehir sayısı arttıkça olası rota sayısı faktöriyel olarak artar.

n şehir için $\frac{(n-1)!}{2}$ farklı rota vardır.

- 5 Şehir: Sadece 12 farklı rota
- 10 Şehir: 181,440 farklı rota
- 20 Şehir: Yaklaşık 6×10^{16} (60 katrilyon) rota!

100 şehre ulaştığında ise... evrendeki atom sayısından daha fazla rota ihtimali doğar!

ÇÖZÜM YÖNTEMLERİ

Matematikçiler ve yazılımcılar bu problemi çözmek için iki ana yol izler:

1 KESİN ALGORİTMALAR

En kısa yolu garanti ederler ancak çok yavaşırlar.

Örnek: Brute Force, Dynamic Programming

2 SEZGİSEL (HEURISTIC) ALGORİTMALAR

En iyi yolu bulmayı garanti etmezler ama "yeterince iyi" bir sonucu çok kısa sürede verirler.

• EN YAKIN KOMŞU

Her seferinde o an bulunulan şehre en yakın olan gidilmemiş şehre gider.

• GENETİK ALGORİTMALAR

Evrimsel süreçleri taklit ederek rotaları iyileştirir.

• KARINCA KOLONİSİ OPTİMİZASYONU

Karıncaların yemek bulma stratejilerini modelleyerek en iyi yolu keşfeder.

GERÇEK HAYATTAKİ KULLANIM ALANLARI

Sadece satış yapmakla ilgili değildir; verimliliğin kritik olduğu her yerde karşımıza çıkar!

LOJİSTİK VE KARGO

Paketlerin en az yakıtla dağıtılması.

MİKROÇİP ÜRETİMİ

Bir robot kolun, devre kartı üzerindeki binlerce noktayı en hızlı şekilde delmesi.

DNA DİZİLEME

Genetik verilerin dizilmesi sırasında benzer parçaların eşleştirilmesi.

ATGCTAGCTA
ATG-TAGCT-

AĞ PLANLAMA

Veri paketlerinin internet üzerindeki en hızlı ve etkili yönlendirilmesi.

UÇUŞ ROTALARI

Uçakların yakıt tasarrufu sağlayarak en verimli rotayı izlemesi.

MATEMATİK,
YOLCULUĞUN HARİTASINI ÇİZER.
AMA EN İYİ YOLU BULMAK,
AKIL VE YARATICILIK İSTER!

YA SEN?

EN KISA YOLU BULMAYA
HAZIR MISIN?

GSP, küçük bir sorudan doğar ama büyük dünyayı daha verimli hale getirir. Belki de geleceğin algoritmasını sen geliştireceksin!

